

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 2

Зміст

- 1 Мета та область дії.
- 2 Визначення та скорочення.
- 3 Відповідальність.
- 4 Опис.
 - 4.1 Основні принципи сертифікації.
 - 4.2 Оплата робіт з сертифікації.
 - 4.3 Права та обов'язки сторін-учасниць сертифікації.
 - 4.4 Проведення сертифікації системи екологічного управління.
 - 4.5 Рішення щодо сертифікації.
 - 4.6 Використання сертифіката.
 - 4.7 Технічний нагляд за сертифікованими системами екологічного управління
 - 4.8 Зміни системи екологічного управління
 - 4.9 Ресертифікація, розширення та скорочування галузі сертифікації.
 - 4.10 Інформування про результати сертифікації.
 - 4.11 Зберігання документів.
 - 4.12 Конфіденційність.
 - 4.13 Апеляції.
 - 4.14 Аутсорсінг (субпідряд)
- 5 Документи, на які робляться посилання.

Додатки:

 - 1 Форма заявки на проведення сертифікації системи екологічного управління
 - 2 Опитувальна анкета для проведення попередньої оцінки системи екологічного управління
 - 3 Перелік вихідних матеріалів для попередньої оцінки системи екологічного управління і стану виробництва.
 - 4.1 Форма протоколу розгляду заявки.
 - 4 Форма рішення за заявкою на проведення сертифікації.
 - 4.2 Програма аудиту
 - 5 Форма розпорядження про призначення складу комісії.
 - 6 Форма висновку за результатами попереднього (заочного) оцінювання системи екологічного управління
 - 7 Форма плану аудиту
 - 8 Аркуш реєстрації присутніх на нарадах.
 - 9 Форма протоколу попередньої наради.

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 3

- 10 Контрольні листи.
- 11 Акт про невідповідності та коригувальні дії.
- 12 Форма протоколу заключної наради.
- 13 Форма звіту з перевірки системи екологічного управління
- 14 Форма рішення щодо можливості видачі сертифікату на систему екологічного управління.
- 15 Форма сертифікату відповідності на систему екологічного управління.
- 16 Форма ліцензійної угоди.
- 17 Перелік вихідних даних для технічного нагляду та повторного оцінювання сертифікованої СЕУ.
- 18 Звіт за результатами технічного нагляду.
- 19 Форма рішення про призупинення/скасування дії сертифікату відповідності.
- 20 Форма рішення про відновлення дії сертифікату відповідності
- 21 Форма повідомлення про зміну у системі екологічного управління.
- 22 Лист реєстрації змін.

1 Мета та область дії

Цей документ встановлює вимоги до порядку проведення робіт з оцінки відповідності системи екологічного управління (далі – СЕУ) згідно ДСТУ ISO 14001.

Вимоги цього документа є обов'язковими для органу з сертифікації «Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ», а також для організацій та осіб-суб'єктів підприємницької діяльності, СЕУ яких сертифікуються.

Цей документ враховує положення ДСТУ EN ISO/IEC 17021-1, ISO/IEC 17021-3:2017, ДСТУ ISO 19011, Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності».

2 Визначення і скорочення

У цьому Порядку застосовано терміни та визначення понять згідно з ДСТУ ISO/IEC 17000, ДСТУ ISO 9000, а також такі:

ОС – орган з сертифікації «Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»;

НЯ – Настанова з якості ТОВ «Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»;

СЕУ – система екологічного управління;

Критична невідповідність – невідповідність, яка полягає у незастосуванні чи повному недотриманні (систематичному невиконанні) будь-якої вимоги стандарту ДСТУ ISO 14001, що може суттєво впливати на довкілля та навколишнє середовище.

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
і8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 4

Некритична невідповідність – невідповідність, яка полягає у одиничному або частковому невиконанні будь-якої вимоги стандарту ДСТУ ISO 14001, наявності відхилень у документації, що не має суттєвого впливу на довкілля та навколишнє середовище.

Примітка. Невідповідності відносять до некритичних, якщо даний процес (де встановлена невідповідність) згідно з вимогою стандарту розроблено та впроваджено, але виявлені відхилення випадкового характеру, що означають відсутність виконавчої дисципліни. Проте, некритичні невідповідності, які стосуються одного і того ж процесу, але відмічені багаторазово, можуть бути віднесені до категорії критичних.

3 Відповідальність

Відповідальність за дотримання вимог до процесу оцінки несуть відповідальні фахівці ОС.

4 Опис

4.1 Основні принципи сертифікації

4.1.1 Сертифікація CEУ проводиться з ініціативи виробника продукції або надання послуг.

4.1.2 Сертифікація CEУ проводиться з метою підтвердження відповідності її вимогам, встановленим ДСТУ ISO 14001, для гарантії того, що організація здатна забезпечити належні екологічні характеристики своєї діяльності, а також постійної удосконалювати показники у сфері CEУ.

4.1.3 Здобуття організацією сертифіката на CEУ не означає, що відповідальність за недотримання організацією правових та інших вимог, забруднення довкілля перекладається з організації на орган з сертифікації.

4.2 Оплата робіт з сертифікації

Усі роботи з сертифікації оплачуються організацією-заявником згідно з договорами, укладеними нею з ОС. У договорах наводяться обсяг робіт, пов'язаних з сертифікацією CEУ, етапи і терміни їх виконання, відповідальність сторін, а також порядок оплати проведених робіт. При визначенні вартості робіт з сертифікації враховуються положення IAF MD 5, і8.2-02.

Примітка. Вартість робіт з сертифікації залежить від розміру організації-заявника, виду продукції/надання послуг, а також складності виробничого процесу. При розрахунку вартості робіт враховуються також витрати на відрядження групи з аудиту.

4.3 Права та обов'язки сторін-учасниць сертифікації

4.3.1 Орган з сертифікації має право:

- проводити роботи з сертифікації CEУ та видавати сертифікати;

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 5

- відмовити в сертифікації при умові неможливості її проведення внаслідок об'єктивних причин (невиконання умов договору);

- призупинити дію або скасувати сертифікат на СЕУ, яка сертифікована ним, у разі порушення заявником установлених вимог;

- передавати, в разі необхідності, частину робіт з сертифікації СЕУ, технічного нагляду за сертифікованими СЕУ іншим акредитованим органам з сертифікації;

- запитувати від організацій матеріали та інформацію, що необхідні для проведення робіт з сертифікації;

- визначати термін дії сертифіката.

4.3.2 Орган з сертифікації зобов'язаний:

- забезпечувати вірогідність та об'єктивність результатів сертифікації, а також умови, що виключають можливість впливу на результати сертифікації будь-яких зацікавлених сторін;

- дотримуватись правил та порядку сертифікації, що встановлені документами, які регламентують діяльність органу з сертифікації;

- видавати сертифікати тільки на ті СЕУ, для яких доведена їх відповідність вимогам конкретних нормативних документів;

- організовувати та здійснювати технічний нагляд за сертифікованими СЕУ;

- вести реєстр виданих сертифікатів на СЕУ;

- інформувати заявників та інші зацікавлені органи і організації про призупинення дії або скасування сертифікатів на СЕУ;

- сповіщати не пізніше, ніж за шість місяців всі організації, яким видано сертифікати на СЕУ, про заплановані зміни вимог стандартів чи інших нормативних документів, що поширюються на СЕУ, а також правил їх сертифікації, сприяти цим організаціям у своєчасному проведенні сертифікації відповідно до нових (змінених) вимог (правил);

- вести облік усіх пред'явлених рекламацій та претензій споживачів до продукції/послуг, СЕУ стосовно виробництва якої сертифікована органом з сертифікації;

- забезпечувати конфіденційність інформації, отриманої під час проведення робіт з сертифікації;

- надавати свої послуги з сертифікації СЕУ всім організаціям та іншим господарюючим суб'єктам незалежно від їх підпорядкованості, місцезнаходження, розміру та форм власності, не допускаючи дій дискримінаційного характеру до будь-яких заявників;

- забезпечувати заявникам безперешкодний доступ до інформації про послуги органу з сертифікації та про встановлені процедури сертифікації;

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 6

- забезпечувати розгляд апеляцій, скарг, суперечок заявників та власників сертифікатів.

4.3.3 Організація-заявник має право:

- застосовувати отриманий сертифікат на СЕУ відповідно до умов сертифікації;
- використовувати інформацію про сертифіковану СЕУ з метою реклами через відповідне посилання на наявність сертифіката в засобах інформації, зокрема документах, рекламних матеріалах тощо;
- відхилити, з об'єктивних причин, персональний склад групи з аудиту, призначеної для проведення сертифікації, чи окремі її кандидатури;
- подавати апеляції до органу з сертифікації з усіх розбіжностей, пов'язаних з сертифікацією СЕУ.

4.3.4 Організація-заявник зобов'язана виконувати всі умови сертифікації, зокрема:

- подавати заявку на проведення сертифікації СЕУ на бланку встановленого зразка, заповненому належним чином;
- призначати свого представника для зв'язку з ОС, що має повноваження вирішувати всі питання, пов'язані з організацією та проведенням сертифікації, а також відповідальних осіб з числа персоналу організації для супроводження членів групи з аудиту;
- узгоджувати план аудиту під час сертифікації СЕУ;
- забезпечувати всі необхідні умови для роботи групи з аудиту, зокрема надання робочих приміщень, оргтехніки, засобів транспорту та ін.;
- надавати документацію для оцінювання, доступ до зареєстрованих даних та всіх сфер аудиту (процесів, підрозділів, обладнання, персоналу);
- здійснювати коригувальні та попереджувальні дії за результатами оцінювання СЕУ під час сертифікації та технічного нагляду;
- заявляти щодо сертифікації СЕУ лише для тієї продукції та/чи видів діяльності, стосовно яких її було проведено;
- використовувати сертифікат лише для засвідчення того, що СЕУ відповідає стандарту, а не використовувати його таким чином, щоб могло створитися враження, що продукція / послуга схвалена органом з сертифікації;
- не використовувати сертифікат, звіт, знак та інші документи з сертифікації таким чином, щоб завдати шкоди репутації органу з сертифікації та/або вводити в оману;
- у разі призупинення або скасування дії сертифіката (з будь-яких причин) припинити використання всіх рекламних матеріалів з посиланнями на сертифікат і повернути сертифікат на вимогу органу з сертифікації;

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 7

- за запитом, інформувати орган з сертифікації про будь-які отримані претензії та рекламації та коригувальні дії щодо них;

- оперативно інформувати ОС про зміни інформації, що міститься у сертифікаті та інші зміни, що можуть вплинути на відповідність СЕУ чинним вимогам (зміна адреси, назви та форми власності; суттєві зміни у СЕУ, її організаційній структурі; зміни у номенклатурі продукції/послуги, що виробляється тощо);

- сплачувати всі витрати, що пов'язані з проведенням сертифікації та технічного нагляду, незалежно від прийнятих за їх результатами рішень.

4.3.5 Права та обов'язки сторін-учасниць сертифікації обумовлюються договорами на проведення робіт з сертифікації та технічного нагляду.

4.4 Проведення сертифікації системи екологічного управління

4.4.1 Процес сертифікації СЕУ складається з таких етапів:

- розгляд поданої заявки на сертифікацію СЕУ;
- попередня (заочна) оцінка СЕУ;
- остаточна перевірка та оцінка СЕУ (сертифікаційний аудит);
- аналіз інформації, отриманої під час проведення оцінювання, та прийняття рішення щодо сертифікації СЕУ;
- оформлення та реєстрація сертифікату (при прийнятті позитивного рішення щодо сертифікації);
- технічний нагляд за сертифікованою СЕУ протягом терміну дії сертифіката;
- інформування про результати сертифікації.

4.4.2 Подавання та розгляд заявки

4.4.2.1 Організація, що претендує на сертифікацію СЕУ, подає до органу з сертифікації заявку (додаток 1).

4.4.2.2 ОС реєструє заявку і направляє організації-заявнику опитувальну анкету (додаток 2), а також перелік інших вихідних матеріалів (додаток 3) для проведення попереднього (заочного) оцінювання СЕУ.

4.4.2.3 Організація-заявник заповнює опитувальну анкету та направляє органу з сертифікації настанову з екологічного управління та інші вихідні матеріали.

4.4.2.4 При необхідності, ОС може вимагати подання заявником більш повної інформації для встановлення можливості проведення сертифікації та проведення попереднього оцінювання системи екологічного управління Розгляд документації провадиться з дотриманням умов конфіденційності. У випадку, якщо організація-заявник відмовиться надати до ОС необхідні вихідні матеріали, ОС має право:

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 8

- направити своїх представників для попереднього відвідування організації-заявника з метою вивчення вихідних документів;

- відмовити в сертифікації з причини відмови надати документацію на оцінювання та створити умови для роботи представників органу з сертифікації.

4.4.2.5 ОС проводить розгляд заявки та отриманих вихідних матеріалів, щоб встановити можливість проведення сертифікації з урахуванням таких чинників:

- наявності акредитації органу з сертифікації в галузі виробництва продукції / надання послуг, на які поширюються системи екологічного управління організації-заявника;

- повноти та достовірності інформації, наданої заявником;

- достатності часу та ресурсів для проведення сертифікації;

- відсутності будь-яких розбіжностей у розумінні між ОС і заявником;

- здатності ОС надати послугу з сертифікації стосовно визначених вимог, місцезнаходження об'єктів заявника, а також будь-яких інших вимог, зокрема терміни проведення, умови оплати робіт, мова, якою користується заявник.

4.4.2.6 Результати розгляду заявки оформляються протоколом розгляду заявки (додаток 4.1), в якому наводиться визначення часу аудиту та його обґрунтування згідно інструкції **i8.2-02**, у тому числі визначений час, необхідний для планування (етап 1) і провадження повного і результативного аудиту СЕУ замовника (етап 2).

При визначенні часу аудиту ОС враховує, серед іншого, такі аспекти:

a) вимоги відповідного стандарту на систему менеджменту;

b) складність клієнта та його системи менеджменту;

c) технологічні і регуляторні обставини;

d) будь-які види діяльності, виконувані на умовах аутсорсингу, які охоплено сферою системи менеджменту;

e) результати будь-яких попередніх аудитів;

f) розмір та кількість ділянок, їх географічне розташування та розгалуженість структури;

g) ризики, пов'язані з продукцією, процесами або видами діяльності організації;

h) чи аудит є комбінований, спільний або інтегрований.

Час, що використано будь-яким членом групи, який не має статусу аудитора (наприклад, технічні експерти, письмові та усні перекладачі, спостерігачі та аудитори-стажисти), не враховується у зазначеній вище тривалості аудиту СЕУ.

Протокол розгляду заявки узгоджується із керівництвом замовника.

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 9

4.4.2.8 Базуючись на даних аналізування заявки, орган з сертифікації визначає компетентність, необхідну для групи з аудиту (див. п.4.4.3) і для прийняття рішення ОС за заявкою на сертифікацію СЕУ.

4.4.2.9 Рішення ОС за заявкою на сертифікацію системи екологічного управління затверджується керівником ОС (додаток 4).

Негативне рішення щодо заявки повинно бути обґрунтовано. Відмова в сертифікації СЕУ не повинна носити дискримінаційного характеру і може бути обумовлена лише об'єктивними причинами.

Рішення щодо заявки готується в двох примірниках: один надається організації-заявнику, а другий залишається в органі з сертифікації.

У разі позитивного рішення, між органом з сертифікації та організацією-заявником укладається договір на проведення сертифікації СЕУ, що містить два етапу:

- попередня (заочна) оцінка СЕУ;
- остаточна перевірка та оцінка СЕУ (сертифікаційний аудит);

4.4.3 Формування групи з аудиту

4.4.3.1 Для проведення робіт з сертифікації СЕУ керівник ОС формує групу з аудиту. Розподіл обов'язків між членами групи здійснюється її керівником – головним аудитором, склад групи затверджується розпорядженням керівника ОС (додаток 5).

4.4.3.2 Склад та чисельність групи з аудиту визначаються в залежності від:

- розміру організації-заявника та запланованої тривалості виконання робіт з сертифікації СЕУ;
- необхідної сукупної компетентності групи з аудиту (члени групи в сукупності мають володіти базовими знаннями за видом продукції, технологією її виробництва, нормативними вимогами, видами діяльності та ін.), з урахуванням положень і7.2-01, і7.2-02, ISO/IEC 17021-3;
- застосовних нормативних, договірних (контрактних) та сертифікаційних вимог;
- необхідності забезпечення незалежності групи з аудиту від організації-заявника та уникнення конфлікту інтересів;
- здатності членів групи результативно працювати разом і взаємодіяти з організацією-заявником;
- мови, яка використовуватиметься під час сертифікації СЕУ, і розуміння соціальних та культурних особливостей організації-заявника.

У разі відсутності аудитора, який має відповідну кваліфікацію в галузі діяльності організації-заявника, до складу групи обов'язково повинен бути включений, як консультант,

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 10

технічний експерт – фахівець з технології виробництва відповідної продукції / послуг. Консультант (технічний експерт) виконує роботи під керівництвом аудитора.

Кандидати в аудитори можуть залучатися до складу групи як **аудитори-стажисти, але вони зобов'язані виконувати роботи під керівництвом та наглядом оцінювача їх діяльності. Оцінювач повинен бути компетентним, щоб взяти на себе обов'язки і загальну відповідальність за діяльність та висновки аудитора-стажиста. Аудитор-оцінювач діяльності стажиста призначається Розпорядженням керівника ОС (додаток 5).**

До складу групи з аудиту не включають співробітників організації-заявника, а також представників інших організацій, зацікавлених у результатах сертифікації СЕУ.

Група з аудиту може супроводжуватися спостерігачами.

4.4.3.3 Головний аудитор повинен завчасно проінформувати організацію-заявника про персональний склад групи з аудиту (див. додаток 5). Організація-заявник може відхилити запропонований склад групи з аудиту чи окремі кандидатури за наявності вагомих для цього підстав, наприклад, ситуації, пов'язані з конфліктом інтересів (якщо член групи був працівником організації-заявника, або надавав їй консультаційні послуги, або виявив себе неетичною поведінкою в минулому тощо). У таких випадках головний аудитор має вирішувати ці питання з організацією-заявником перед прийняттям рішення щодо заміни членів групи з аудиту.

4.4.4 **Налагодження початкового зв'язку з організацією-заявником, формування програми аудиту**

4.4.4.1 Початковий зв'язок з питань проведення сертифікації з організацією-заявником може бути неформальним або формальним, його має налагоджувати головний аудитор з метою:

- встановлення способів обміну інформацією з представниками організації-заявника;
- надання інформації про склад групи з аудиту та терміни проведення робіт з сертифікації;
- звернення щодо доступу до відповідних документів, включаючи протоколи;
- визначення застосовних правил безпеки на місцях проведення аудиту СЕУ;
- організаційної підготовки робіт з сертифікації СЕУ;
- погодження потреби у представниках організації-заявника для проведення аудиту СЕУ.

4.4.4.2 **Щоб чітко визначити діяльність з аудиту, яка повинна продемонструвати, що система менеджменту клієнта відповідає вимогам сертифікації згідно з обраним стандартом, Головою групи аудиту розробляється програма аудиту для повного циклу сертифікації. Програма аудиту на цикл сертифікації повинні охопити всі вимоги СЕУ.**

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 11

Програма аудиту щодо первинної сертифікації повинна включати два етапи первинного аудиту, наглядові аудити в першому і другому році після прийняття рішення про сертифікацію та аудит повторної сертифікації на третій рік до закінчення сертифікації. Перший трирічний цикл сертифікації починається з рішення щодо сертифікації. Подальші цикли починаються з рішення щодо повторної сертифікації (див. п. 4.9). Визначення програми аудиту та будь-які подальші її коригування повинні враховувати розмір організації-клієнта, сферу застосування та складність його СЕУ, продукції та процесів, а також продемонструвати рівень ефективності СЕУ та результати будь-яких попередніх аудитів.

При розробці або перегляді програми аудиту необхідно розглядати наступні додаткові фактори:

- скарги, що надійшли до органу з сертифікації стосовно клієнта;
- комбінований, інтегрований або комплексний аудит;
- зміни до вимог сертифікації;
- зміни до законодавчих вимог;
- зміни до вимог акредитації;
- відомості про організаційну результативність (наприклад, рівень дефектів, відомості про ключові показники результативності);
- інтереси відповідних зацікавлених сторін.

Потреба звернутись до таких факторів може також виникнути при визначенні сфери аудиту та розробці плану аудиту.

З програмою аудиту ознайомлюється керівник підприємства.

4.4.5 Попереднє (заочне) оцінювання СЕУ

4.4.5.1 Попереднє (заочне) оцінювання СЕУ здійснюється з метою визначення відповідності її вимогам стандарту (за результатами аналізу документації системи) та підготовки плану аудиту.

4.4.5.2 Попереднє оцінювання здійснюється групою з аудиту (див. 4.4.2.6) у повному складі або, у разі необхідності, окремими її членами під керівництвом головного аудитора.

Воно полягає у проведенні аналізу інформації, що міститься в документах та вихідних матеріалах, наданих організацією-заявником відповідно до 4.4.2.3. Метою аналізування цієї інформації є:

- визначення адекватності документів (повнота, ступінь відповідності стандарту, взаємозв'язки, відсутність внутрішніх суперечностей);
- виявлення можливих критичних невідповідностей для їх усунення до початку здійснення аудиту;

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 12

- оцінювання місцезнаходження об'єкта аудиту і умови розташування виробничих об'єктів, а також здійснення обговорення з персоналом об'єкта аудиту з метою визначення готовності для сертифікаційного аудиту (на місці);

- аналізування стану клієнта та його розуміння щодо вимог стандарту, зокрема стосовно визначення ключових характеристик або суттєвих аспектів, процесів, цілей і функціонування СЕУ;

- збирання необхідної інформації щодо сфери СЕУ, процесів, місцезнаходження клієнта, пов'язаних законодавчих і регуляторних аспектів, а також їх дотримання (зокрема, аспекти діяльності клієнта у сфері екологічного управління, юридичні аспекти, пов'язані ризики тощо);

- аналізування розподілу ресурсів для проведення аудиту другого етапу (на місці), і погодження з клієнтом деталей цього аудиту;

- забезпечення конкретизації планування аудиту на місці завдяки досягненню достатнього розуміння СЕУ клієнта і діяльності його дільниць в контексті можливих суттєвих аспектів;

- оцінювання, чи планують і провадять внутрішні аудити та аналізування з боку керівництва, і чи ступень запровадження СЕУ підтверджує готовність клієнта до аудиту другого етапу.

Для досягнення цих цілей частина попередньої оцінки (аудиту першого етапу), за необхідності, може бути здійснена у клієнта.

4.4.5.3 У разі потреби, головний аудитор може запитати в організації додаткові відомості і матеріали, необхідні для проведення попереднього оцінювання, а також направити свого представника для попереднього (неофіційного) відвідування організації-заявника з тим, щоб мати достатнє уявлення про наявну інформацію.

4.4.5.4 Одночасно з аналізуванням документів та матеріалів, отриманих від організації-заявника, головний аудитор, при необхідності, організовує збирання і аналізування додаткових відомостей щодо сфери, стосовно якої сертифікується СЕУ, із незалежних джерел (інформація органів державного нагляду, товариств споживачів, відомості від окремих споживачів тощо).

4.4.5.5 Попереднє (заочне) оцінювання СЕУ завершується підготуванням висновку (додаток 6).

Висновок готується в двох примірниках: один надається організації-заявнику, а другий залишається в органі з сертифікації.

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 13

4.4.5.6 У разі негативного рішення за результатами попереднього оцінювання у висновку наводять причини такого рішення, а також усі виявлені невідповідності СЕУ, що сертифікується, вимогам стандарту.

Подальше виконання робіт з сертифікації СЕУ призупиняють до усунення організацією-заявником усіх виявлених невідповідностей.

Після їх усунення організація-заявник може подати свою документацію СЕУ на повторне попереднє оцінювання відповідно до 4.4.5.1 – 4.4.5.5.

Головний аудитор оцінює обсяг внесених змін та приймає рішення щодо необхідного обсягу робіт з повторного попереднього оцінювання, які можуть проводитись у повному або скороченому обсязі.

У разі значної кількості виявлених невідповідностей та внесенні суттєвих змін у СЕУ для їх усунення, роботи з повторного попереднього оцінювання виконуються у повному обсязі, укладається окремий договір та організація-заявник оплачує роботи відповідно до 4.2. Повторне попереднє оцінювання завершується підготуванням висновку з позначкою “повторно”.

У разі, коли організація-замовник в досить короткий термін (до 1-го місяця) надає документовані докази виконання коригувальних дій, що не вносять суттєві зміни у СЕУ, роботи з повторного попереднього оцінювання можуть проводитись у скороченому обсязі без укладання додаткового договору та додаткової оплати. Допускається не оформлювати висновок про повторне попереднє оцінювання, а результати відображати у кінцевому звіті про перевірку та оцінку системи екологічного управління

4.4.6 Підготовка плану аудиту та робочих документів

4.4.6.1 У разі позитивного рішення за результатами попереднього оцінювання СЕУ головний аудитор, готує план аудиту, який має охоплювати:

- цілі аудиту;
- місце проведення аудиту;
- критерії аудиту та посилання на будь-які застосовні документи;
- склад групи з аудиту;
- сферу аудиту, включаючи визначення організаційних чи функціональних підрозділів та процесів, аудит яких буде проводитися;
- дату, терміни проведення та очікуваний час аудиторської діяльності, включаючи наради з керівництвом об'єкта аудиту;
- розподіл обов'язків між членами групи з аудиту із зазначенням підрозділів та відповідальних осіб від організації-заявника;
- мову перевірки та мову звіту про аудит;

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 14

- вимоги щодо розсилання звіту про аудит;
- вимоги щодо конфіденційності інформації, отриманої в ході аудиту.

Під час розробки плану аудиту може бути застосовано вибірку при розгалуженій структурі згідно i8.2-04, з урахуванням IAF MD 1, а також застосування ІКТ (див. i8.5-13).

4.4.6.2 План аудиту повинен бути затверджений керівником ОС, та узгоджений з керівником організації-заявника до початку проведення аудиту в організації. Спирні питання щодо плану аудиту повинні бути вирішені між головним аудитором та уповноваженим представником організації-заявника. Форма плану аудиту наведено в додатку 7. План аудиту готується в двох примірниках.

Примітка. План аудиту має бути достатньо гнучким для уможливлення його змін під час здійснення аудиту.

4.4.6.3 Підготовка робочих документів

Члени групи з аудиту на основі аналізу інформації, пов'язаної з їхніми аудиторськими завданнями згідно з розподілом обов'язків між членами групи, готують робочі документи, необхідні для реєстрування даних під час здійснення аудиту. Такими робочими документами є:

- контрольні листи, в яких за переліком питань реєструються дані аудиту та підтверджувальні докази;
- акти невідповідностей;
- протоколи засідань.

Використання робочих документів не повинне обмежувати обсяг аудиторської діяльності, який може змінюватися на підставі зібраної під час аудиту інформації.

Робочі документи повинні зберігатися із забезпеченням вимог конфіденційності щонайменше до завершення аудиту. Порядок зберігання документів за результатами робіт з сертифікації СЕУ встановлено в розділі 4.12.

4.4.7 Здійснення аудиту та остаточне оцінювання СЕУ

Другий етап сертифікаційного аудиту здійснюється з метою оцінки запровадження, зокрема, результативність СЕУ замовника. Аудит другого етапу проводиться на місці(ях) розташування замовника. Аудит другого етапу охоплює щонайменше, таке:

- інформацію та докази відповідності всім вимогам застосовного стандарту на систему управління або інших нормативних документів;
- провадження моніторингу, вимірювання, звітування і аналізування щодо ключових цілей і завдань (узгоджених з очікуваннями у застосованому стандарті на систему управління або іншому нормативному документі);

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 15

- дотримання системою управління клієнта і його діяльністю застосованих законодавчих, регуляторних та договірних вимог;

- оперативне керування процесами клієнта;
- провадження внутрішніх аудитів і аналізування з боку керівництва;
- відповідальність керівництва клієнта за власні політики.

4.4.7.1 Аудит здійснюється під керівництвом головного аудитора групою, сформованою згідно з 4.4.3.

У випадках, коли будь-яка частина аудиту проводиться за допомогою електронного устаткування або ділянка, аудит якої необхідно провести, є віртуальною, ОС забезпечує проведення таких заходів персоналом із відповідною компетентністю, з урахуванням положень i8.5-13.

4.4.7.2 Здійснення аудиту складається з таких процедур:

- проведення попередньої наради;
- збирання та перевірка інформації;
- підготовка даних та висновків аудиту;
- проведення заключної наради.

4.4.7.3 Проведення попередньої наради

Попередня нарада проводиться головним аудитором. У засіданні беруть участь члени групи з аудиту, керівництво організації-заявника та/або, за необхідності, персонал організації, відповідальний за функції та процеси, які підлягають аудиту.

Присутність кожної особи на нарадах реєструються в документі спеціальної форми (додаток 8).

Під час попередньої наради розглядаються такі питання:

- рекомендування членів групи з окресленням їх функцій;
- інформування учасників наради про цілі, сферу та критерії аудиту;
- встановлення порядку та офіційних способів обміну інформацією під час аудиту;
- погодження з керівництвом організації графіка проведення аудиту, дати заключної наради, будь-яких проміжних засідань (у разі виникнення потреби в їх проведенні);
- методи і методики, які використовуватимуться під час проведення аудиту;
- підтвердження наявності ресурсів і технічних засобів, потрібних групі з аудиту;
- узгодження питань стосовно конфіденційності;
- підтвердження відповідних дій, пов'язаних з охороною праці, аварійними ситуаціями та особистою безпекою членів групи з аудиту;
- інформація про умови, за яких аудит може бути припинений.

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 16

За результатами попередньої наради головним аудитором складається протокол (додаток 9).

4.4.7.4 Обмін інформацією під час аудиту

Група з аудиту періодично проводить наради для обміну інформацією, оцінювання ходу проведення аудиту і перерозподілу, у разі потреби, обов'язків (робочих завдань) між членами групи.

Під час аудиту головний аудитор періодично інформує керівництво організації-заявника про хід проведення аудиту, зібрані при цьому докази аудиту та про будь-які проблеми, що виникають під час аудиту.

У разі, якщо виявлений доказ аудиту свідчить про те, що цілей аудиту досягти неможливо, головний аудитор повинен доповісти про це керівництву організації-заявника для визначення відповідної дії. Такою дією може бути зміна плану аудиту, коригування цілей аудиту чи сфери аудиту, або припинення його проведення.

Зміни до сфери аудиту вносяться, якщо необхідно, за погодженням з організацією-заявником.

4.4.7.5 Збирання та перевірка інформації

Під час аудиту збирають інформацію про СЕУ відповідно до цілей аудиту, сфери та критеріїв аудиту, зокрема, інформацію стосовно функцій, видів діяльності та процесів. Зібрану інформацію необхідно перевіряти, здійснюючи відповідний відбір інформації. Лише перевірена інформація може бути доказом аудиту. Докази аудиту повинні реєструватися (див. 4.4.7.6).

Методи збирання інформації включають:

- опитування персоналу;
- спостереження за діяльністю, виробничим середовищем та умовами;
- аналізування документів (планів, методик, інструкцій, ліцензій та дозволів, технічних умов, договорів, контрактів, наказів, протоколів, звітів, комп'ютерних баз даних, веб-сайтів та ін.).

Примітка. Докази аудиту базуються на вибіркових даних. Тому під час здійснення аудиту неодмінно присутній елемент невизначеності. Цю невизначеність слід враховувати, приймаючи рішення на підставі висновків аудиту.

4.4.7.6 Підготовка даних та висновків аудиту

Для підготовки даних аудиту, докази аудиту оцінюють за критеріями аудиту та ступенем відповідності вимогам нормативних документів, згідно яким здійснювалась перевірка. Дані аудиту можуть свідчити про відповідність або про невідповідність критеріям аудиту. Підготовлені дані аудиту реєструються аудитором у звітах аудиторів за формою

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 17

контрольних листів та чек-листів (додатки 10.1, 10.2). Ці дані повинні зберігатися із забезпеченням умов конфіденційності принаймні до закінчення аудиту.

Група з аудиту збирається, у разі потреби, для аналізування даних аудиту на відповідних стадіях здійснення аудиту. Відповідність критеріям аудиту визначають для всіх діляниць, функцій або процесів, аудит яких проведено.

Невідповідності та їхні підтверджувальні докази реєструються в актах невідповідності (додаток 11). Їх необхідно аналізувати за участю представників організації для підтвердження правильності доказів аудиту і розуміння невідповідностей. Слід докладати всіх зусиль для узгодження стосовно доказів аудиту, а всі розбіжності повинні реєструватися.

Група з аудиту перед заключним засіданням повинна провести нараду для того, щоб:

- проаналізувати зібрані дані аудиту та будь-яку іншу відповідну інформацію на відповідність цілям аудиту; докази, отримані під час аудиту за допомогою електронного устаткування або аудиту віртуальної ділянки, повинні бути достатніми, щоб дозволити аудитору прийняти обґрунтоване рішення щодо відповідності вимогам, що перевіряються.

- дійти згоди щодо висновків аудиту, враховуючи притаманну процесу аудиту невизначеність;

- підготувати рекомендації про подальші дії за висновками аудиту.

Висновки аудиту повинні містити:

- ступінь відповідності СЕУ критеріям аудиту;
- результативність впровадження, підтримання та поліпшення СЕУ;
- рекомендації щодо сертифікації СЕУ.

4.4.7.7 Проведення заключної наради

Заключна нарада проводиться головним аудитором. У засіданні беруть участь члени групи з аудиту, керівництво організації-заявника та/або, за необхідності, персонал організації, відповідальний за функції та процеси, які підлягали аудиту.

Присутність кожної особи на нараді реєструється (див. 4.4.7.3).

На заключній нараді здійснюється подання даних і висновків аудиту керівництву організації-заявника у формі, що забезпечує їх розуміння та підтвердження, проводиться ознайомлення з основними результатами аудиту, та подається один з таких висновків за результатами оцінювання СЕУ:

- система екологічного управління відповідає вимогам стандарту;
- система екологічного управління має невідповідності.

У разі наявності невідповідностей у СЕУ, група з аудиту рекомендує організації усунути виявлені невідповідності. Якщо організація усуне невідповідності у погоджений

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 18

термін, під час підготовки звіту про аудит (не більше одного місяця), та надасть відповідні докази головному аудитору, група з аудиту має відобразити це у звіті та пропонувати органу з сертифікації видати сертифікат.

Якщо організації необхідно більше одного місяця на усунення невідповідностей, вона може подати до органу з сертифікації заявку на повторну оцінку після усунення всіх виявлених невідповідностей.

Заключна нарада оформлюється протоколом (додаток 12).

Усі розбіжності щодо даних аудиту та/чи висновків аудиту між групою з аудиту та організацією слід обговорити і, за можливості, погодити. У разі непогодження у протокол заключного засідання вносяться всі розбіжності.

4.4.8 Підготовка та розсилання звіту про аудит

Звіт про аудит (додаток 13) – перевірку та оцінку системи екологічного управління – готує група з аудиту під керівництвом головного аудитора. При цьому кожний член групи подає звіт аудитора, який він готує згідно з розподілом обов'язків відповідно до плану аудиту (аудиторським завданням).

У звіті про аудит слід забезпечити повний, точний, стислий та чіткий опис проведеного аудиту і включити (або навести посилання) таке:

- відомості про організацію-заявника та орган з сертифікації;
- цілі аудиту;
- критерії аудиту;
- відомості про головного аудитора та членів групи з аудиту;
- відомості про попереднє (заочне) оцінювання;
- відомості про план аудиту;
- сферу аудиту, зазначивши, зокрема, організаційні та функціональні підрозділи або процеси, аудит яких здійснено, а також охоплений період часу;
- дані аудиту;
- висновки аудиту;
- будь-які неузгоджені розбіжності між групою з аудиту та організацією-заявником;
- підтвердження конфіденційності звіту;
- періодичність проведення технічного нагляду;
- перелік організацій та осіб, яким надається звіт.

Звіт підписують усі члени групи з аудиту, головний аудитор несе відповідальність за достовірність та повноту його змісту. Затверджує звіт керівник ОС.

Звіт готується протягом погодженого періоду часу (див. 4.4.7.7), але не більше одного місяця від дати проведення заключної наради. У разі, якщо погоджений термін не

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 19

витримано, про причини затримки слід повідомити організацію-заявника з подальшим погодженням нового терміну підготовки звіту.

Якщо організація усунула невідповідності та впровадила коригувальні дії під час проведення аудиту та/чи у термін до одного місяця, під час підготовки звіту про аудит, головний аудитор має відобразити це у звіті та вказати, чи відповідає система екологічного управління критеріям аудиту після усунення невідповідностей.

У звіті за результатами оцінювання СЕУ можливо подання таких висновків:

- СЕУ повністю відповідає стандарту (варіант 1);
- СЕУ має некритичні невідповідності (варіант 2);
- СЕУ має критичні невідповідності (варіант 3);

ОС готує три примірники звіту. Два примірники звіту ОС передає заявнику. Заявник сам вирішує, кому надіслати звіт. Один примірник звіту залишається в органі з сертифікації.

Звіт про аудит є власністю організації-заявника, та містить конфіденційну інформацію.

4.5 Рішення щодо сертифікації

ОС для забезпечення ефективного аналізу, перед прийняттям рішення щодо надання сертифікації, розширення або скорочення сфери сертифікації, надання повторної сертифікації, призупинення або поновлення, або скасування сертифікації, розглядає матеріали аудиту стосовно:

- інформації, наданої групою з аудиту, яка є достатньою стосовно вимог сертифікації та сфери сертифікації;
- аналізу, визнання і перевірки коригування і коригувальних дій для будь-яких критичних невідповідностей;
- аналізу і прийняття запланованих клієнтом коригувань і коригувальних дій щодо будь-яких некритичних невідповідностей.

4.5.1 Рішення щодо сертифікації СЕУ організації-заявника вносить керівник ОС на підставі інформації, зібраної у процесі сертифікації, з урахуванням будь-якої іншої відповідної інформації (додаток 14).

Примітка. Якщо керівник ОС був членом групи з аудиту, яка проводила оцінювання, рішення щодо сертифікації вносить його заступник.

4.5.2 У разі повної відповідності СЕУ (варіант 1), ОС оформляє сертифікат установленого зразка у разі сертифікації видів діяльності, які входять до сфери акредитації ОС (додаток 15) та у разі сертифікації видів діяльності, які не входять до сфери акредитації ОС (додаток 15.1), реєструє його у реєстрі ОС, та видає організації-заявнику.

Термін дії сертифіката визначає ОС, але цей термін не може перевищувати 3-х років.

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 20

4.5.3 У разі наявності некритичних невідповідностей СЕУ (варіант 2), організація в узгоджений термін під час підготовки звіту повинна усунути виявлені невідповідності.

4.5.4 У разі наявності критичних невідповідностей (варіант 3), сертифікат на СЕУ не видається. Організація може подати заявку на повторну оцінку після усунення невідповідностей та виконання необхідних коригувальних дій. Оцінка СЕУ організації здійснюється повторно в обсязі усіх етапів та робіт, передбачених п.п. 4.4, 4.5 за повною схемою.

Оплата робіт з повторного оцінювання здійснюється за окремим договором (див. 4.2).

Примітка. Організація відповідає за визначення та здійснення коригувальних дій, необхідних для усунення виявлених невідповідностей та їх причин. Коригувальні дії здійснюються протягом узгодженого із органом з сертифікації терміну. Вони повинні бути достатньо результативними для забезпечення усунення невідповідностей і попередження їх повторної появи.

Виконання коригувальних дій перевіряється головним аудитором після того, як організація офіційно заявить про усунення виявлених невідповідностей. За рішенням головного аудитора перевірка виконання коригувальних дій проводиться на місці або ґрунтується на відомостях, наданих організацією. При цьому здійснюються відповідні оформлення акта про невідповідність (додаток 11).

Результативність коригувальних дій визначається безпосередньо на місці під час перевірки їх виконання або під час проведення аудитів в межах технічного нагляду.

4.6 Використання сертифіката

4.6.1 ОС та організація-заявник складають ліцензійну угоду (додаток 16), яка обумовлює умови використання сертифікату. Організація не має права на використання сертифіката у разі:

- закінчення терміну дії, призупинення дії або скасування сертифіката;
- внесення змін організацією у сертифіковану СЕУ, які не були прийняті ОС, і які можуть негативно вплинути на відповідність її чинним вимогам (див. 4.8.1, 4.8.2);
- внесення певних змін до правил сертифікації, які організація не змогла впровадити на своєму виробництві (див. 4.8.3);
- виникнення інших обставин, які можуть негативно вплинути на СЕУ організації.

4.6.2 Термін дії сертифіката не подовжується. Для отримання сертифіката на новий термін організація не пізніше як за три місяці до закінчення терміну його дії надсилає до ОС заявку (див. 4.4.2). Порядок повторного оцінювання СЕУ визначає ОС в кожному окремому випадку з урахуванням результатів технічного нагляду.

4.7 Технічний нагляд за сертифікованими системами екологічного управління

4.7.1 ОС здійснює технічний нагляд за сертифікованими СЕУ організацій протягом усього терміну дії сертифікатів з метою перевіряння того, що вони продовжують відповідати вимогам сертифікації. Програма наглядового аудиту складається з декількох аудитів, які проводяться не рідше одного разу на рік. Планування технічних наглядів здійснюється

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 21

щорічно. При цьому, проведення першого наглядного аудиту планується не пізніше, ніж через 12 місяців після дати проведення заключної наради під час первинної сертифікації.

Оплата робіт з технічного нагляду здійснюється згідно з договором, укладеним між ОС та організацією, СЕУ якої сертифікована (див. 4.2).

4.7.2 Обсяг, порядок та періодичність технічного нагляду встановлює ОС згідно програми аудиту (додаток 4.2).

Повторне оцінювання (аудити поза програмою технічного нагляду) проводять у разі, якщо:

- одержані претензії щодо СЕУ організації, якої сертифікована;
- суттєво змінилась організаційна структура організації, склад персоналу, процеси СЕУ;
- змінилась технологія виробництва продукції / надання послуг, що вплинуло на показники (характеристики) продукції.

Перелік вихідних даних для технічного нагляду та повторного оцінювання сертифікованої СЕУ наведено в додатку 17.

Для проведення технічного нагляду розпорядженням керівника ОС призначається група з аудиту (додаток 5).

При проведенні технічного нагляду оформлюються наступні документи: план проведення технічного нагляду (див. додаток 7), протоколи нарад при проведенні технічного нагляду (див. 4.4.7.3, 4.4.7.7), звіт за результатами технічного нагляду (додаток 19).

4.7.3 За результатами технічного нагляду ОС може призупинити або скасувати дію сертифіката у разі:

- встановлення невідповідності СЕУ вимогам стандарту;
- наявності обґрунтованих претензій споживачів даної продукції / послуг;
- встановлення неналежного використання сертифіката (див. 4.6.1);
- встановлення порушення правил або процедур, встановлених органом з сертифікації;
- добровільного запиту організації-замовника.

4.7.4 Рішення про призупинення дії сертифіката на систему управління приймається у разі, якщо протягом встановленого терміну вжиттям коригувальних заходів, погоджених з ОС, організація може усунути виявлені причини невідповідності та підтвердити це без проведення повторного наглядного аудиту.

ОС повідомляє організацію про призупинення дії сертифіката й одночасно зазначає умови, за яких можливе зняття призупинення дії сертифіката. Крім того, ОС готує інформацію про призупинення дії сертифіката і подає її для публікації у відповідному інформаційному виданні.

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 22

У разі виконання організацією зазначених вище умов у встановлений термін, ОС скасовує рішення про призупинення дії сертифіката і сповіщає про це організацію. У протилежному випадку сертифікат скасовується. Форми вказаних рішень наведено в додатках 20, 21.

Термін призупинення сертифікату на систему управління не може перевищувати 6-ти місяців.

4.7.5 ОС скасовує сертифікат у разі:

- якщо результати технічного нагляду свідчать про принципову невідповідність СЕУ встановленим вимогам;
- якщо у разі зміни правил сертифікації організація не може забезпечити відповідність новим вимогам;
- якщо організація протягом тривалого часу (більше шести місяців) не виробляє продукцію (не надає послуг);
- якщо організація не виконала свої фінансові зобов'язання перед ОС;
- наявності офіційного відповідного прохання організації.

Про скасування сертифіката ОС офіційно повідомляє організацію-заявника. ОС подає також інформацію про скасування сертифіката для публікації у відповідному інформаційному виданні.

4.8 Зміни системи екологічного управління

4.8.1 Організація, СЕУ якої сертифікована, зобов'язана:

- оперативно інформувати ОС про будь-які передбачені зміни СЕУ або про інші зміни, що можуть негативно вплинути на її відповідність чинним вимогам, надсилаючи офіційний лист або повідомлення за формою, наведеною в додатку 22;
- погодитися з рішенням ОС про необхідність переоцінювання СЕУ у зв'язку з включенням передбачених змін або здійснення додаткового аналізу цих змін.

4.8.2 Після отримання повідомлення про внесення змін у СЕУ, ОС має оперативно прийняти рішення про необхідність її відповідного переоцінювання та довести це рішення до організації.

4.8.3 У випадку, якщо до чинних нормативних документів, яким встановлені вимоги до СЕУ, намічаються внесення змін, ОС бере на себе наступні зобов'язання:

- повідомити зацікавленим організаціям про необхідні зміни не пізніше, ніж за шість місяців;
- визначити реальні терміни, необхідні організаціям для внесення відповідних змін до СЕУ;

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 23

- офіційно повідомити усім організаціям про нові вимоги і про необхідність здійснення належних заходів щодо їх урахування, і про те, що у разі, якщо ці заходи не будуть здійснені у встановлений термін, дію сертифіката може бути призупинено або сертифікат буде скасовано.

4.9 Ресертифікація, розширення та скорочування галузі сертифікації

Ресертифікацію (повторну сертифікація) СЕУ ОС проводить в таких випадках:

- подання заявки не менш ніж за 3 місяці до закінчення терміну дії сертифіката та виконання процедур сертифікації згідно п. 4.4 даної інструкції;
- за результатами проведення останнього запланованого технічного нагляду за сертифікованою СЕУ;
- зміни в нормативних документах, яким встановлені вимоги до СЕУ та проведено сертифікацію.

Скорочування галузі сертифікації здійснює ОС на підставі поданого організацію добровільного запиту.

Розширення галузі або інші зміни до галузі сертифікації проводить ОС згідно поданої заявки або відповідного листа підприємства під час ресертифікаційного аудиту або технічного нагляду, за результатами оцінки СЕУ відносно нових елементів галузі або інших заявлених змін сертифікації.

У випадку проведення ресертифікації СЕУ на відповідність зміненому нормативному документу, перед аудитом на місці, ОС проводить попереднє оцінювання документації підприємства (*додаток 6*).

Для видачі нового сертифікату, який враховує дані зміни, здійснюється анулювання діючого на даний момент сертифіката (*додаток 20*).

4.10 Інформування про результати сертифікації

4.10.1 ОС веде облік виданих ним сертифікатів, веде перелік виданих сертифікатів та сертифікованих організацій на власній внутрішній мережі, та надає на запит інформацію щодо виданих, призупинених та анульованих сертифікатів. **Видані сертифікати мають власний електронний ідентифікатор (QR-code), що дозволяє перевірити чинність сертифікату в режимі реального часу (online).**

4.10.2 Інформацію про призупинення, скасування сертифікатів, а також про зміни правил сертифікації СЕУ орган з сертифікації надає відповідно до п. 4.7.4 та п. 4.8.3.

4.11 Зберігання документів

4.11.1 Зберіганню підлягають:

- заявки організацій, листування і комплекти документів згідно з 4.4.2.3;

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 24

- копії розпоряджень керівника ОС про склад комісії з аудиту СЕУ або технічного нагляду за сертифікованою СЕУ;
- плани всіх видів перевірок;
- протоколи нарад;
- звіти про аудити;
- робочі документи, а також заповнені форми реєстрації невідповідностей та зауважень;
- сертифікати та перелік виданих сертифікатів;
- документи, що стосуються надавання, підтримування, розширення, скорочення, призупинення та скасування дії сертифікатів;
- договори на проведення робіт з сертифікації СЕУ.

4.11.2 ОС забезпечує конфіденційність інформації документів під час їх зберігання.

4.11.3 Документи зберігаються в ОС й у заявника. Перелік сертифікатів, що видав ОС, зберігається постійно у електронній базі даних. Термін зберігання інших документів, вказаних у п. 4.11.1, повинен бути не менший, ніж один термін дії сертифікату після закінчення дії сертифікату. Знищення документації здійснюється за процедурою ОС з забезпеченням умов конфіденційності (м7.5.3-01, м7.5.3-02).

4.12 Конфіденційність

4.12.1 Конфіденційність інформації, яку одержано під час проведення робіт з сертифікації СЕУ, повинна забезпечуватись всіма учасниками робіт з сертифікації.

4.12.2 ОС несе відповідальність за розголошення конфіденційної інформації.

Персонал ОС та члени групи з аудиту не можуть розголошувати зміст документів, будь-якої іншої отриманої під час сертифікації інформації або документів, оформлених за результатами сертифікації.

Не допускається передача будь-кому без чітко висловленої згоди з боку організації-заявника документів, пов'язаних з сертифікацією, якщо тільки це не передбачено чинним законодавством.

Окремі результати робіт можуть бути доступні представникам НААУ та інших контролюючих організацій згідно з чинним законодавством.

У разі вимагання розголошення змісту документу, пов'язаного з сертифікацією, необхідно якнайшвидше повідомити про це організацію-заявника.

4.13 Апеляції

4.13.1 Організація-заявник у разі незгоди із зауваженнями та висновками групи з аудиту або рішенням ОС має право подати письмову апеляцію не пізніше одного місяця з

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
і8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 25

дати одержання повідомлення про прийняте рішення (згідно і8.7-01). Подання апеляції не зупиняє дії цього рішення.

Для розгляду кожної апеляції створюється апеляційна комісія.

4.13.2 Апеляційна комісія розглядає апеляцію на протязі одного місяця після її надходження.

4.13.3 Для розгляду апеляції апеляційній комісії надаються такі документи:

- апеляцію заявника;
- листування щодо спірних питань між заявником та органом з сертифікації;
- документи, отримані та/або підготовлені під час сертифікації.

За два тижні до засідання комісії члени апеляційної комісії повинні ознайомитись з наданими документами.

4.13.4 Апеляція розглядається на закритому засіданні апеляційної комісії у повному складі. Під час прийняття рішення мають бути присутні лише члени комісії.

4.13.5 Представник заявника та особи, причетні до справи з боку органу з сертифікації, мають бути заслуханими на засіданні апеляційної комісії.

4.13.6 Апеляційна комісія повинна забезпечити повну конфіденційність розгляду апеляції.

4.13.7 Апеляційна комісія більшістю голосів приймає одне з таких рішень:

- видати сертифікат;
- відмовити у видачі сертифіката;
- скасувати виданий сертифікат;
- підтвердити/скасувати призупинення дії сертифіката.

4.13.8 Про своє рішення апеляційна комісія письмово сповіщає заявника та орган з сертифікації протягом п'яти днів від дати розгляду апеляції.

4.13.9 Витрати, пов'язані з розглядом апеляції, несе кожна із сторін.

4.13.10 У разі незгоди однієї із сторін з рішенням апеляційної комісії воно може бути оскаржено в судовому порядку.

4.14 Аутсорсинг (субпідряд)

4.14.1 ОС, за обставин виробничої необхідності, може залучати інший орган сертифікації (що є субпідрядною організацією) до проведення частини робіт з сертифікації від імені ОС. При цьому, з субпідрядною організацією укладається угода (з урахуванням р. 8.4 Настанови), що містить домовленості, зокрема, щодо конфіденційності та конфлікту інтересів.

4.14.2 Рішення щодо надання, підтримування, поновлення, розширення, скорочення, призупинення або скасування сертифікації не може передаватись на умовах аутсорсингу.

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 26

4.14.3 ОС:

- несе відповідальність за будь-яку діяльність, що передана на умовах аутсорсингу іншому органу;

- забезпечує, що орган, який надає послуги на умовах аутсорсингу, і особи, яких він залучає, відповідають вимогам ОС (див. р. 8.4, 7.2 НЯ-01, 7.2-02), а також ДСТУ EN ISO/IEC 17021-1, охоплюючи компетентність, неупередженість і конфіденційність;

- забезпечує, щоб орган, який надає послуги на умовах аутсорсингу, і особи, яких він залучає, не були пов'язані, як безпосередньо, так і через будь-якого іншого роботодавця, з організацією, яка підлягає аудиту, таким чином, що це може поставити під загрозу неупередженість.

4.14.3 ОС здійснює моніторинг та реєстрацію всіх органів, які надають послуги на умовах аутсорсингу (з урахуванням положень р. 8.4 НЯ-01) для використання у сертифікаційній діяльності, і забезпечує ведення записів стосовно компетентності аудиторів та технічних експертів.

5 Документи, на які робляться посилання

Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» № 124-VIII від 15.01.2015р.

ДСТУ ISO/IEC 17000:2007 Оцінювання відповідності. Словник термінів і загальні принципи;

ДСТУ ISO 9000:2015 Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів;

ДСТУ ISO 14001:2015 Системи екологічного управління Вимоги та настанови щодо застосування;

ДСТУ ISO 19011:2019 Настанови щодо здійснення аудитів систем управління;

ДСТУ EN ISO/IEC 17021-1:2017 Оцінювання відповідності. Вимоги до органів, які провадять аудит і сертифікацію систем управління. Частина 1. Вимоги.

ISO/IEC 17021-3:2017 Conformity assessment. Requirements for bodies providing audit and certification of management systems. Part 3: Competence requirements for auditing and certification of quality management systems.

IAF MD 1:2018 IAF Mandatory Document. Certification of Multiple Sites Based on Sampling

IAF MD 5:2019 IAF Mandatory Document For Duration of QMS and EMS Audits;

m7.5.3-01 Контроль документації;

m7.5.3-02 Контроль протоколів;

i7.2-01 Управління персоналом

Порядок сертифікації системи екологічного управління		«Центр Оцінки Відповідності «ФАКТУМ»	
i8.5-03	Редакція №6	Аркушів всього: 66	Аркуш: 27

i7.2-02 Порядок добирання аудиторів та технічних експертів

i8.2-02 Порядок визначення вартості робіт з оцінки відповідності продукції, послуг, систем управління

i8.2-04 Порядок застосування вибірки при розгалуженій структурі під час проведення робіт з сертифікації систем управління

i8.7-01 Порядок подачі та розгляду апеляцій та скарг